

Đức Hồng Y Phạm Minh Mẫn và những người khác kể về cha Bửu Diệp

Tác Giả: Linh mục Phêrô Trần Thị Tuyên ghi chép
Thứ Sáu, 13 Tháng 1 Năm 2012 06:13

Thưa quý bạn, về việc linh thiêng của Cha Phanxicô Xaviê Trần Công Bửu Diệp thì trong nước, công đồng cũng như giáo, hầu như ai cũng biết.

Riêng việc ngài mất như thế nào và ai gọi ngài thì chưa phải là "nghe nói", chưa ai biết rõ. Bởi vậy nên ngày 4/8/2011 vừa qua, Linh mục Phêrô Trần Thị Tuyên và Thày Giuse Mai Đức Nhuận đã đi phỏng vấn để tìm hiểu thật chính xác về vấn đề này. Đầu tiên, họ phỏng vấn Đức Hồng Y Phạm Minh Mẫn, một "nhân chứng sống" như tu sĩ họ tên Cha Trần Công Bửu Diệp như người cùng quê Giá Rai, Bắc Liêu với Cha Diệp. Sau đó, những ngày tiếp theo, họ phỏng vấn các nhân chứng khác, có những nhân chứng như chị Marie Nguyễn Kim Ly, người gọi Cha Diệp bằng bác, rồi chị em bà Trần Thị Hồng, Trần Thị Cảnh v.v... là những người đã từng bước cùng với Cha Diệp và các giáo dân khác vào trong lùm lúa nhà ông Giáo Sĩ, sau đó cha bắt giữ cách đây không xa. Đức biết, ông Ngô Minh Quang, một người năm nay 21 tuổi, chính tay mình đã cùng với người cha dượng là ông Huỳnh Văn Sĩ, chèo xuồng tới và viết xác Cha Diệp vào cái ao nhà ông Giáo Sĩ, đem về chôn cất trong phòng thánh nhà thờ Khúc Tréo (họ sẽ cũng sẽ biết nên phải chôn giấu). Các nhân chứng này nay đã lớn tuổi nhưng hãy còn sống, những lời họ kể chắc chắn chính xác và cho chúng ta biết rõ ai gọi Cha Diệp, gọi như thế nào, tại sao lại gọi. Xin mời quý bạn coi qua các cuộc phỏng vấn đó...

Đức Hồng Y Phạm Minh Mẫn và những người khác kể về cha Bưu Diệp

Tác Giả: Linh mục Phêrô Trần Thị Tuyên ghi chép
Thứ Sáu, 13 Tháng 1 Năm 2012 06:13

Phong viết "nhân chứng sống" Đức Hồng Y Gioan Baotixita Phạm Minh Mẫn, Tổng Giám Mục Sài Gòn Cuộc phỏng vấn diễn ra tại văn phòng Đức Hồng Y lúc 10 giờ sáng ngày 4/8/2011. Hội đồng giám có: Đức Hồng Y Gioan Baotixita Phạm Minh Mẫn, Cha Roland Jacques, Cha Phêrô Trần Thị Tuyên và Thụy Giuse Mai Đức Nhuận.

Đức Hồng Y làm chứng về đời sống của Cha Phanxicô Trần Hưng Bưu Diệp trên ba phương diện: đó là một vị linh mục thánh thiện, một vị linh mục tha thiết yêu, lo lắng cho đàn chiên, và là một linh mục dám hy sinh mạng sống vì các con chiên.

Sau đây là lời kể của Đức Hồng Y Phạm Minh Mẫn về bản thân ngài trước khi kể những chuyện về Cha Phanxicô Trần Hưng Bưu Diệp mà ngài và những người khác là các "nhân chứng sống": "Tôi sinh năm 1934 ở Cái Rơn. Cha tôi trước kia gọi là ông Sáu Hào. Mẹ tôi tên Quỳ. Cha tôi trước kia danh họ là Đào một con kênh, gọi là kênh "Ba Ngàn", bởi vì kênh này dài 3,000 thước. Dân địa phương cũng còn gọi là Kênh Sáu Hào. Cha Phanxicô Trần Hưng Bưu Diệp là Tổng Giám Mục. Ngài không phải là cha sống của chúng tôi nhưng hay tới lui thăm cha sống họ Đào tôi là cha Công và cha sống Hòa Thành lúc đó là cha Tổng. Mẹ tôi khi có dịp như thế, các ngài thường đến thăm gia đình tôi. Khoảng năm 1939, lúc đó tôi mới 6 tuổi. Trong một lần đến thăm, Cha Diệp nói với mẹ tôi: "Bà Sáu cho thằng Mẫn đi học kinh tế ở La Tinh và đi giúp đỡ". Mẹ tôi làm theo, cho tôi đến nhà học kinh tế ở La Tinh và đi giúp đỡ. Mẹ tôi giúp đỡ là mẹ tôi nhìn thấy cha sống dâng lễ. Thấy ngài giảng Minh Thánh Chúa lên, tôi liên tục nghĩ tới nỗi cây chuối mà mẹ tôi xắt cho heo ăn vậy. Sau này, tôi suy nghĩ và lấy làm lạ rằng cha Phanxicô Trần Hưng Bưu Diệp không phải cha sống của tôi nhưng ngài quan tâm tới tôi thì ư nên khuyên mẹ tôi cho tôi tới gần với Chúa qua việc giúp đỡ. Lần thứ hai, chừng 5 năm sau, tôi 11 tuổi, Cha Diệp một lần đến thăm gia đình tôi với các cha khác, báo bố mẹ tôi: "Ông bà Sáu lo cho thằng Mẫn đi tu ở trường Cù lao Giêng đi, sau này làm linh mục". Sau đó, tôi trước kia cha mẹ gọi đi tu ở Tiểu chủng viện Cù lao Giêng. Cha Diệp là cha sống họ Đào Tổng Giám Mục nhưng rất tha thiết yêu giáo dân các nơi và ngài lập nhiều họ Đào khác, trong đó có họ Đào Chấn Chí. Ngài xây nhà thờ cho giáo dân có nơi để họ khai khẩn đất đai giúp dân có đất làm ruộng. Ngài giao cho ông này tôi làm ông kia, trông nom nhà thờ và chăm sóc ruộng đất cho Nhà chung. Các ngài nghĩ giáo ai cũng quý mến và kính trọng ngài. Năm tôi 11 tuổi và đã đi học ở Tiểu chủng viện Cù lao Giêng rồi, hè năm 1945 trước kia đi theo các cha sống trong họ, chèo xuồng tới Hòa Thành lên để thăm Cha Diệp Tổng Giám Mục. Năm ấy lo ngại, tang thương khắp nơi, người ta phải bỏ nhà cửa, ruộng vườn đi đến các vùng an ninh. Tôi không chính tai nghe một thầy quý cha nói chuyện với nhau đi đâu, nhưng sau này trước kia biết là quý cha khuyên Cha Diệp nên rời bỏ Tổng Giám Mục đi lánh nạn, nhưng cha không thay đổi quyết định nên đi với đàn chiên. Sau đó, chiến tranh tới hồi khốc liệt, gia đình tôi di tản lên Bạc Liêu. Cha Diệp là người và bố gọi tắt.

Tôi ghi nhận ba điều về Cha Phanxicô Trần Hưng Bưu Diệp:

Đức Hồng Y Phạm Minh Minh và những người khác kể về cha Bưu Diệp

Tác Giả: Linh mục Phêrô Trần Thị Tuyên ghi chép
Thứ Sáu, 13 Tháng 1 Năm 2012 06:13

Thứ nhất, ngài là một linh mục thánh thiện, luôn luôn nghĩ đến những người lại của Giáo Hội nên thường xuyên khích mọi người đi tu.

Thứ hai, ngài là vị linh mục hết lòng thương yêu giáo dân, đi đâu là lo xây dựng nhà thờ và cơ sở nhà ở cho những người cũng như giáo.

Thứ ba, ngài là vị linh mục hết lòng sống chết vì đàn chiên.

Cám ơn quý Cha đã lo xúc tiến việc tuyên thánh cho Cha Phanxicô Trần Công Bưu Diệp.

Thứ c s, c người người người đ o và l n người vô th n đã tuyên thánh cho ngài t lâu r i. Khi tôi còn làm Phó Giám Mục c M Tho, bà bí thư ph người t i đó đã t ch c thuê xe đò, m i bà con l người giáo đi hành h người, kính vi người ngôi m Cha Phanxicô Trần Công Bưu Diệp t i T c S y, B c Liêu".

Phong vị n ông Đominicô Nguyễn Văn Đức và mẹ của ông là bà Huỳnh Thị Tú Ngày 14/8/2011, t i H đ o Ch Chí và Đ u S u. S dĩ g i là H đ o Ch Chí b i vì cách nay nhi u ch c năm, vùng đ t này thu c v ông C Chí, th người g i là ông Ch Chí, t đó có đ a danh Ch Chí. Đ a ph n Ch Chí n m cách huy n l H Phòng t nh B c Liêu kho ng 15 cây s v phía Th nh Tr . Nhà th cũ đã b phá s p. N n nhà th cũ bây gi không còn đ u v t, dân c đã xây c t nhà c a trên đó. Nhà th m i đang trong ch người trình xây đ ng trên ph n đ t m i.

- Ông Đominicô Nguyễn Văn Đức: (Sinh năm 1936 và ông cho biết: Tôi đ c Cha Diệp r a t i năm 1945. Tuy nhiên, không còn tìm thấy bút tích r a t i c a tôi trong s 1643 người i do Cha Phanxicô r a t i trong 16 năm t c S y. Ông Đức kể tiếp: Cha Diệp vô nhà th Ch Chí làm l h ng tháng hay đôi ba tu n m t l n. Cha đ n ăn u ng và ng l i nhà c a cha m tôi tên là ông Nguyễn Văn L và bà Huỳnh Thị Tú. Ngôi nhà này hi n nay chúng tôi đang . Ông Cao Trần Công Phát là người Cao Đài trong vùng h i đó.

Ông M i Thịnh là c n v c a ông Cao Trần Công Phát. Ông M i Thịnh kể cho tôi nghe nhi u l n r ng không ph i Cao Đài hay Vi t Minh gi t Cha Diệp mà là hai tên lính Nh t đã b gi i giáp

(tức bắt đầu thu khí giới sau khi Nhật đầu hàng Đông minh năm 1945 - ĐD) rồi nhập vô phe Cao Đài của ông Cao Trùng Phát. Hai tên này đi qua tên tiếng Việt là Cao Trùng Phát và Cao Trùng Phát. Ba tên tức những người mà tên của tôi không nhớ. Trung và Phát rất hung dữ và thù ghét Pháp vô cùng. Trung và Phát hay lui tới với những người Pháp, hai tên này bèn trở thù bằng cách dẫn lính Cao Đài của ông Cao Trùng Phát, tức là cha Diệp và giáo dân nhập vô làm của ông Châu Văn Sơn Cây Gạo, dùng chết rơm thiêu sống tức, rồi kêu Cha ra, chém Cha và xô xuống chiêng ao gần bên.

Ông Cao Trùng Phát nghe tin, nghĩ rằng ông đã nuôi ong tay áo, hai tên lính Nhật này giới thiệu đi dằng như thế thì cũng có lúc phải bắt sống ông chăng? Ông bèn bí mật ra lệnh cho những người của mình giới thiệu hai tên Nhật mang tên Việt là Trung và Phát này. Tên lính Nhật còn lại ông cũng âm thầm cho giới thiệu thanh toán sau đó.

- Bà Huỳnh Thị Tú, sinh năm 1905, mẹ của ông đợc: Bà không nhớ nhiều chi tiết về Cha Phanxicô Trùng Phát Bửu Diệp. Bà khóc khi nhớ đến Cha và tình thương của Cha. Bà nói: Mẹ tôi chuyên đi do Cha lo. Áo trắng mặc khi rửa tội hay khi rửa tội, khăn tang hay hòm chôn người chết cha đi lo cho dân nghèo. Cha dạy giới thiệu bằng cách lấy trái cây non, phơi khô, đốt lên rồi bỏ trong lon đợc sữa, mật tuôn sau vón còn than đợc.

Phong vợ ông Louis Lê Hữu Giàu, Sài Gòn Ông Louis Lê Hữu Giàu sinh năm 1926 tức Khúc Tréo, huyện Giá Rai, tỉnh Bạc Liêu. Ông đợc rửa tội ở nhà thờ Khúc Tréo. Năm lên 10 tuổi, khoảng năm 1936, Cha Trùng Phát Bửu Diệp gọi ông vào Tiểu chủng viện Cù lao Giêng. Chín đợc năm, ông không nhớ lý do, không tiếp tục học tại Tiểu chủng viện Cù lao Giêng nữa mà năm sau, tức khoảng năm 1938, ông đợc Cha gọi lên Sài Gòn, học tại Tiểu chủng viện Thánh Giuse đợc Củng cố Đợc lúc trẻ. Đợc hai năm, cha ông tức ông Lê Hữu Ánh mất, ông rồi chủng viện rồi về nhà luôn. Không lâu sau đó, mẹ ông dời nhà về Tỉnh Sỵ sỵng về bên ngoài. Ông trở thành người gần gũi với Cha Diệp, chèo xuồng cho Cha đợc các hợc đợc lo như Gành Hào, Chợ Chín đợc làm và ông cũng giúp đợc cho Cha. Thời kỳ 1945-1954, Pháp trở lại Đông Đợc, Nhật bắt giới thiệu, đợc của Pháp đóng trên Hộ Phòng chợ cách Tỉnh Sỵ sỵng hai cây sỵ. Đây là thời gian vô cùng lo lắng và tang thương. Những phe nhóm chính trị vùng đó như Cao Đài, Trung (tức người Miền gốc Kh-me) và Việt Minh xuất hiện, tranh chấp như những đợc vùng đó. Nhiều người khác tên của, riêng hợc đợc Tỉnh Sỵ sỵng và của Khúc Tréo, bà con không đi vì trông cậy vào Cha Phanxicô. Chính ngài đã tỏ nên mật sự nên đợc những đợc và là chợ đợc cho của đợc giới thiệu giáo đợc. Những thương, lính Pháp đi ngang qua bợc vón an toàn cho hợc đợc, những khi hợc rút về đợc rồi thì đợc có vón bợc an. Ông Giàu cho biết các chợ sỵ trong hợc đợc đợc nghợc ngài rồi vùng Tỉnh Sỵ sỵng hiện nay, lên Bạc Liêu cho an toàn bợc thân. Những ngài tiếp chợ, ngài nói rằng ngài đợc Chúa sai chặn đợc con chiên, chiên đợc đầu thì người chặn chiên đợc đó, chợ chiên không bợc con chiên.

Biên cảnh tháng Ba năm 1946 Ông Giàu kể, một buổi sáng tháng 3 năm 1946, có một tập lính mặc đồ trống, trống ng c trống đi trống c đồ n u g p lính Pháp thì đó là du hi u h đã du hàng, những phía sau l i trống ng c có hình con m t t c c Cao Đài. Tập lính đ n l u m i ng i c l i ng l n giáo t khu Đ t Thánh cho t i khu quá nhà th , trong đó có Cha Phanxicô, các bà ph c và giáo dân, đông h n m t trăm ng i. Chúng đ n xu ng Cây G a, cách đó ch ng h n ba cây s , l u v o hai l m l u a, m t t l m g m Cha, các bà ph c và nh ng ng i công giáo. L m kia thì đa s là ng i ngo i đ o. Lúc đó là kho ng sau 12 gi tr a. Cha b m i ra ba l n. Hai l n đ u, m i l n ch ng m i l m hay hai m i phút. Cha tr vào, không nói gì c . L n th ba, Cha không tr l i, sau này m i bi t là Cha đã b gi t và xô xác xu ng ao nhà ông Giáo S . Đ n kho ng ch p t i, có ng i m c a cho m i ng i v và b o r ng lo t n c đ i, đ ng có nán l i, h còn nán l i là s b gi t h t. Bà con t n c ngay trong đêm hôm đó. Ông Giàu đ a các d i ph c sang bên kia sông, vào các nhà trống t m r i lên H Phòng báo cho lính Pháp bi t. H xu ng và mang các d i ph c lên H Phòng an toàn.

Vi c đi l y xác Cha Phanxicô, t n l i m và chôn c t ngài thì ông Giàu cho bi t ông không có m t, ch nghe nói là ng i ta tìm th y xác Cha đ i i ao, mang v Khúc Tréo và chôn c t Cha trong phòng thánh nhà th Khúc Tréo. G ng hy sinh vì con chiên c a Cha Phanxicô Tr ng B u Diệp đã nh h ng t i đ i s ng công giáo c a ông Giàu r t nhi u. Ông luôn luôn đi đ c kinh và giúp k đầu m, b nh t t. Ông s n sàng tham gia làm nhân ch ng s ng cho vi c tuyên thánh c a Cha Phanxicô Tr ng B u Diệp. (Cu c ph ng v n này do Linh mục Phêrô Trần thị Tuyên th c hi n lúc 4 gi chi u ngày 20/8/2011 v i s ph giúp c a anh Th nh nhà th L c Quang, ĐT di đ ng: 01265452323).

T ng trình ngày 15/8/2011, lúc 2:30 chi u Ông Phêrô Ngô Minh Quang, Khúc Tréo, xã Tân Phong, huyện Giá Rai, t nh B c Liêu, sanh năm 1925 và đ c Cha Diệp r a t i t i nhà th Khúc Tréo. Tuy nhiên, không tìm ra bút tích r a t i. Ông sanh ra và l n lên ở Khúc Tréo t 1925 cho đ n 1951. Năm 1951, 26 tu i, ông đi lính ở B c Liêu th i ông Sáu Hào, cha c a Đức Hồng Y M n làm quan. R i ông đi lính ở Sa đéc năm 1952. Năm 1954 v l i Khúc Tréo sinh s ng cho đ n ngày nay. Ngày Cha Diệp b gi t ch t năm 1946, lúc y ông Quang đã 21 tu i. M t s bà con Công giáo ở T c S y ch y tránh n n chi n tranh xu ng Khúc Tréo và thông tin cho bi t là Cha Diệp đã b b t và b gi t ch t ở Cây G a, g n l m l u a nhà Giáo S . Cha gh c a ông là Hu nh Văn S , ng i Công giáo, r t t t và r t th ng Cha Diệp, khi nghe hung tin bèn kêu ông đi đ l y xác Cha Diệp v chôn c t. Hai ng i chèo xu ng su t quãng đ ng xa ch ng năm cây s , đ n nhà ông Giáo S ở Cây G a. T i n i, ông th y Cha Diệp ch t tr n tru ng, n m úp m t, đang b nh b ng trên m t chi c ao không sâu và cũng không đ y n c. Cha b chém hai nhát, m t nhát phía trên s đ u, m t nhát phía sau ót nh ng không đ t lia. Óc Cha ch c đã b cá ăn h t. Ông S và ông r a ráy cho Cha r i mang lên xu ng ch v Khúc Tréo vào kho ng x chi u. Hai ng i mang xác Cha v o nhà ông Bi n Th . Bi n Th là ông bi n th i b y gi . (Bi n: ng i lo công vi c cho nhà th và h đ o, ngoài B c g i là ông Trùm - ĐĐ). Bi n Th là cha c a Chín Ph c, t c Tr n Đ i Ph c, sau này làm tr ng đ n qu c gia đóng ở T c S y. Bi n Th l y áo dài khăn đóng c a mình m c cho Cha. Ông cũng l y b ván ng a t t nhà đóng hòm cho Cha và chôn cha trong phòng thánh nhà th Khúc Tréo.

Ai ghét Cha? Tại sao lại ghét? Ông Quang kể rằng ông Chấn Cường Gò chiếm đoạt đất đai của nhà thờ tại Đức Sơn. Cha Diệp nhận được tin đưa cha Tây đo đạc, bắt ông Chấn Cường phải trả lại phần đất cho nhà thờ. Ông Chấn Cường thù ghét Cha, bèn trả thù bằng cách xúi Cao Trường Phát là trưởng Cao Đài lúc đó rằng Cha Diệp của Bưu Diệp thân Pháp, duy trì giáo dân tại Đức Sơn để giết đất cho Pháp, có ngày Pháp sẽ đem quân tiêu diệt quân Cao Đài của Cao Trường Phát. Theo ông Ngô Minh Quang, có lẽ Cao Trường Phát đã cho lính đi săn để tìm hai tên Nhứt Bưu đã bắt giết giáp và đổi sang tên tiếng Việt là Cao Trường Thọ và Cao Trường Ngọc, đưa lừa Cha, các dì phước và giáo dân vào lùm lúa nhà ông Giáo Sĩ Cây Gạo để tiêu diệt. Nhưng Cha đã thấy xin chết thay cho mọi người nên giáo dân được chết và mọi việc đã diễn ra như vậy. Cha Diệp khi còn sống thường đến nhà thờ Khúc Tréo làm lễ. Ai cũng thường yêu Cha. Ông Ngô Minh Quang nói rằng khi ông 21 tuổi, nghe tin Cha bắt giết chết thì tức tức đi với cha ghé thăm Cây Gạo lấy xác chôn không hề nghĩ đến nguy hiểm. (Linh mục Trần Thị Tuyên ghi nhận tại nhà ông Ngô Minh Quang lúc 14:30 ngày 15/8/2011).

Ông Huỳnh Văn Lập tại Ba Lập, Đức Sơn, lúc nhỏ giúp cha Diệp Sinh năm 1935, bị bắt tại bị bắt mất máu não nên không thể cung cấp chứng cứ. Ông chỉ nhớ đầu nói đó và làm chứng như sau: Cha Phanxicô Trường Diệp có lòng thương người đức biết. Cha thường có đức và người không có đức. Ông nhớ là thường thấy Cha kêu những người nghèo khổ không có gạo ăn vô nhà thờ Đức Sơn và Cha cho người nấu cơm, đãi họ ăn no nê. Cha thường lo cho giáo dân có đất đai làm ruộng để sinh sống. Người ta lên đất nhà Chung, Cha kể lên tại đền Tây. Người ta phải trả đất những thù ghét Cha, có lẽ vì vậy nên tìm cách xúi Cao Trường Phát giết hại Cha.

Cha làm nhiều phép lạ lạ m: chính cháu của ông bị kinh phong giật, ông mang vô mặt phẫn của cha, xô nó nằm lên mặt Cha và cầu xin Cha. Nó hết bệnh cho tại bây giờ.

Soeur Marie Nguyễn Kim Ly, cháu họ kêu Cha bằng bác (Phỏng vấn ngày 5/8/2011, tại Tòa Giám Mục Long Xuyên) Soeur Marie Nguyễn Kim Ly sinh năm 1940. Gia đình soeur nấu cơm cho Cha Diệp và sống trong nhà với Cha. Chính Soeur cũng có mặt trong đêm Cha bắt giết chết tháng Ba năm 1946. Vì còn quá nhỏ, không biết gì nhiều, nhưng Soeur Marie Kim Ly cũng xin nói những gì mình nhớ: Cha Phanxicô rất thương người nghèo. Mẹ soeur cho biết là Cha Diệp không cho nấu đồ ăn ngon, vì Cha nói còn nhiều người nghèo khổ hơn mình nữa! Cha Phanxicô Diệp thực sự chết vì đức, vì đàn chiên Chúa giao. Cha mẹ soeur nói là người ta bắt Cha phải bắt Đức Sơn thì dân mới chịu di tản. Khi dân di tản thì người ta sẽ bị nhà thờ và giáo xứ thành mặt trận đánh nhau. Cha không đi, người ta bắt hết và đòi giết hết. Nhưng Cha đã hy sinh, mặt mình chết, để bà con sống và di tản đi khỏi giáo xứ. Cha luôn giữ mình thánh thiện. Lúc nào cha cũng mặc áo dòng đen và siêng năng làm việc và đức kính đạo.

Bà Trần Thị Hồng Ngọc tức bà Tô Phạm (Tô Ngọc trình ngày 16/8/2011) Sinh năm 1933 tại Tô C Sỵ. Cha Fx. Tráng Báu Diệp ráa tại cho bà năm 1943. Gia đình ngoái giáo, những cha mẹ gọi con cái đến học với các bà phác Tô C Sỵ và đác ráa tại. Bà có những anh thá ba tên là Trần Văn Nghĩa và những em gái thá báy tên Trần Thị Pháng cũng đác ráa tại trác cha mẹ mình. Năm 1946 giác giá và ly loán. Mẹ tá buái sáng sớm máng sau Tô t, lính mác áo tráng, đến lừa giáo dân tại Đát Thánh cách nhà thá cháng hán mát cây sá vô nhà thá. Tô nhà thá há lừa Cha, các bà phác và giáo dân vô Cây Gáa cách đó cháng ba hay bốn cây sá. Hai em trai của bà là Trần Văn Nhân và Trần Văn Ân đi coi bò trong đáng, nên không bá lừa chung. Không những nào những nhá là sau Tô t vì đát nát ná khô ráo đi đau chân lám, lái có nhiáu rám. Không biết bao nhiêu những những khá đông cháng báy hay tám chác những. Đến nái, bà bá chung mát chá với các bà phác. Cha mẹ bà chung với Cha Fx Tráng Báu Diệp. Cha mẹ bà kêu la kêu má bà. Bà đác cho đi sang với cha mẹ. Đang khi cháy sang với cha mẹ, bà bá mát tên lính Nhát chán lái, đáa dao dài và bán vào cá, bà té báp xuống đát. Lính những Viát Nam nói gì với tên lính Nhát bà không biết và bà đác vào chung chá với cha mẹ bà. Cháng 8 giá sáng, Cha bá mái ra ngoài cháng 15 hay 20 phút. Cha trá vô không thấy gì là buồn phiền hay loáng chi hết. Những ta chát rám rá chung quanh lám lúa nhà ông Giáo Sĩ và biết chác là há sá đát cháy tát cá. Cha bá mái ra lán thá hai khoáng 10 giá sáng. Khi trá vào, mát Cha đánh bá đánh hay bá tát. Cha bá o mái những ăn năn tại và cha gọi tại. Anh ba Nghĩa của bà nói với cha mẹ bà: Thôi, cha má hãy ráa tại đi đá rái tát cá cùng chát với Cha và đác lên thiên đáng chung. Cha mẹ bà báng lòng. Anh ba Nghĩa xin những cái những lính canh, nói là đáuáng, những đáa cho Cha Diệp ráa tại cho bà nái bà, cha bà tên Trần Văn Năng, mẹ bà tên Dá Thá Lám, em trai bà tên Trần Văn Nuôi lúc đó 7 tuái, láy tên thánh là Phanxicô Xaviá, và em gái bà tên Trần Thị Cánh lúc đó 4 tuái, láy tên thánh Anna. Sau này, Cha Huánh Minh Ký & Bác Liêu đã làm phép bù cho cha mẹ và hai em của bà. Lán thá ba Cha bá mái ra khoáng 2 hay 3 giá chiáu. Cha không trá lái. Đoán là Cha đã bá thá tiêu. Khá lâu sau đó, cháng 7 giá tại há má của cho mái những ra vô những đán phái bá Tô C Sỵ, náu không sá giát hết không còn con đá. Những ta quay về thu gom đác và tán cá. Hôm sau, mái những đác tin là cha đã chát. Những ta đi láy xác Cha & cái áo chá nhà ông Giáo Sĩ. Có nhiáu những đàn ông tháng mán và nóng lòng đi phá tìm xác Cha, trong đó có ông Năng, cha của bà. Họ mô tả: Cha bá chám tại phía sau ốt, chát trán truáng và úp mát. Những ta bá Cha lên xuống chá vô nhà ông Bán Thá & Khúc Tráo và chôn Cha trong phòng thánh.

* Ghi chú: Lán pháng ván này có cá bà Trần Thị Cánh & xã Vĩnh Hiệp, huyện Vĩnh Châu, tỉnh Bác Liêu lên Cái Ráng Cán Thá thăm chá (tác bà Trần Thị Hồng Ngọc, những đáng đác pháng ván). Cá hai đáu đáng ý về những đáu ká trên.